JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

F. G. JACOBS

16 päivänä syyskuuta 2004 [1]

1. Pääkysymys käsiteltävänä olevassa asiassa koskee kuluttajasopimusten ja yleensä sopimusten välistä eroa Brysselin yleissopimuksen [2] yhteydessä.

2. Erityisesti kysymys on siitä, miten ratkaistaan, mihin luokkaan kuuluu sopimus, jonka maanviljelijä on tehnyt kattotiilien ostamisesta maataloa varten, joka on osittain hänen yksityiskäytössään perheen asuntona ja osittain maatalouskäytössä karjan ja rehun säilytystä varten.

3. Lisäksi teknisluonteisemmat kysymykset liittyvät niihin kuluttajasopimuksen tekemistä koskeviin toimenpiteisiin, jotka yleissopimuksen asiaa koskevan säännön soveltamiseksi on suoritettava siinä valtiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka.

Brysselin yleissopimus

4. Brysselin yleissopimusta sovelletaan yksityisoikeudellisissa asioissa. Sen II osastossa jaetaan tuomioistuinten toimivalta sopimusvaltioiden kesken. Pääsääntö 2 artiklan mukaan on, että toimivaltaisia ovat sen sopimusvaltion tuomioistuimet, jossa vastaajalla on kotipaikkansa. Tästä määräyksestä tehtyjen poikkeusten johdosta muut tuomioistuimet voivat kuitenkin olla toimivaltaisia käsittelemään tietynlaisia kanteita.

5. Yleissopimuksen 5 artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltainen "sopimusta koskevassa asiassa" on "sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa kanteessa tarkoitettu velvoite on täytetty tai täytettävä".

1 — Alkuperäinen kieli: englanti.

2 — Yleissopimus tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla, allekirjoitettu 27.9.1968. Yleissopimuksen konsolidoitu versio, sellaisena kuin se on muutettuna neljällä peräkkäisellä liittymisestä tehdyllä yleissopimuksella — tämän asian kannalta merkityksellinen versio — on julkaistu EYVL:ssä 1998, C 27, s. 1. Yleissopimus on 1.3.2002 lukien (tämän asian kannalta merkityksellisen ajankohdan jälkeen) korvattu Tanskaa ja tiettyjä muiden jäsenvaltioiden merentakaisia alueita lukuun ottamatta tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22 päivänä joulukuuta 2000 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 44/2001, EYVL L 12, s. 1.

6. Brysselin yleissopimuksen II osastossa oleva 4 jakso, joka sisältää 13–15 artiklan, on otsikoitu "Toimivalta kuluttajansuojaa koskevissa riita-asioissa". Yleissopimuksen 13 artiklassa määrätään nyt käsiteltävänä olevan asian kannalta merkityksellisin osin seuraavaa:

"Kun asia koskee jonkun sellaista tarkoitusta varten tekemää sopimusta, jota ei voida pitää hänen ammattiinsa tai elinkeinotoimintaansa liittyvänä, jäljempänä kuluttaja, määräytyy tuomioistuimen toimivalta tämän jakson määräysten mukaisesti — — , jos asia koskee:

1. irtaimen kauppaa ja hinta on suoritettava maksuerissä, tai

2. lainaa, joka on maksettava takaisin erissä, tai muuta luottoa, joka on tarkoitettu irtaimen kaupan rahoittamiseen, tai

3. muita sopimuksia, jotka tarkoittavat irtaimen tavaran tai palvelun toimittamista, jos

   a) sopimusta on edeltänyt erityinen tarjous tai ilmoittelu siinä valtiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka, ja

   b) kuluttaja on siinä valtiossa suorittanut sopimuksen tekemistä varten välttämättömät toimenpiteet

— —."

7. Brysselin yleissopimuksen 14 artiklassa määrätään, että kuluttaja voi nostaa kanteen toista sopimuspuolta vastaan "joko sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, missä tällä on kotipaikka, tai sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, missä kuluttajalla itsellään on kotipaikka".

Tosiseikat ja menettelyn vaiheet

8. Gruber on maanviljelijä Itävallasta, läheltä Saksan rajaa. Hänen tilansa käsittää maatalon, josta osassa (ilmoituksen mukaan 62 prosenttia lattiapinta-alasta) hän perheineen asuu ja jäljelle jäävää osaa käytetään sikalana ja rehuvarastona, sekä erillisiä ulkorakennuksia, joihin sisältyy toinen sikala, konehalli ja rehusiiloja.

9. Bay Wa AG:lla on useita liikeyrityksiä Saksassa. Sillä on lähellä Itävallan rajaa

sijaitsevassa Pockingissa rakennustarvikekauppa sekä rauta- ja puutarhakauppa. Rauta- ja puutarhakauppa julkaisee esitteitä, joita jaetaan myös rajan toisella puolella Itävallassa.

10. Gruber sai tietää Bay Wasta tällaisten esitteiden kautta. Koska hän halusi kattaa maatalonsa katon tiilillä, hän tiedusteli puhelimitse saatavilla olevaa tiilivalikoimaa ja voimassa olevia hintoja, vaikka mainosmateriaalissa ei erityisesti mainittu tiiliä. Hän esitteli itsensä nimeltä ja ilmoitti asuinpaikkansa, mutta ei maininnut olevansa maanviljelijä. Työntekijä, jonka kanssa hän oli keskustellut, soitti hänelle myöhemmin ja ilmoitti suullisen tarjouksen. Gruber halusi kuitenkin tarkastaa tiilet, joten hän meni Bay Wan tiloihin.

11. Siellä hänelle annettiin kirjallinen tarjous. Hän ilmoitti olevansa maanviljelijä ja haluavansa kattaa maatalonsa katon tiilillä. Hän mainitsi myös, että hänellä oli muita, pääasiallisesti maataloustarkoituksiin käytettäviä rakennuksia, mutta ei sitä, käytettiinkö tiilillä katettavaa rakennusta pääasiallisesti maatalous- vai yksityisiin tarkoituksiin.

12. Gruber soitti seuraavana päivänä kotoaan Itävallasta Bay Wahan hyväksyäkseen tarjouksen. Bay Wa lähetti sopimuksen vahvistuksen hänen pankkiinsa faksitse.

13. Saatuaan tiilillä kattamisen päätökseen Gruber havaitsi toimitetuissa tiilissä huomattavia värieroja siitä huolimatta, että Bay Wa oli taannut, että väri olisi yhtenäinen. Hän nosti tämän vuoksi takuuseen perustuen ja vahingonkorvausta vaatien kanteen Bay Wata vastaan Itävallan tuomioistuimissa ja vaati tiilien hinnan palauttamista, niiden poistamisesta sekä katon uudelleen kattamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamista sekä sen vahvistamista, että Bay Wa vastaisi mahdollisista tulevista kustannuksista.

14. Gruber vetosi Brysselin yleissopimuksen 13 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin tuomioistuimen toimivallan perusteeksi, minkä Bay Wa riitautti. Alioikeus katsoi, että se oli toimivaltainen sillä perusteella, että oikeudenkäynti koski mainituissa määräyksissä tarkoitettua kuluttajasopimusta, mutta tämä päätös kumottiin muutoksenhaun johdosta. Asia on nyt vireillä Oberster Gerichtshofissa (korkein oikeus), joka on lykännyt asian käsittelyä ja pyytää ennakkoratkaisua seuraaviin kysymyksiin:

"1) Kun ratkaistaan, onko kyseessä Brysselin yleissopimuksen 13 artiklassa tarkoitettu kuluttaja, jos kyseessä oleva toimi on osittain yksityisluonteinen, onko ratkaisevana pidettävä sitä, onko toimen tarkoitus pääasiassa yksityisluonteinen

vai ammattiin tai elinkeinotoimintaan liittyvä, ja mitä arviointiperusteita soveltaen ratkaistaan, kumpi on pääasiallinen tarkoitus?

2) Onko tarkoitusta määriteltäessä otettava huomioon seikat, jotka kuluttajan sopimuskumppani voi objektiivisesti havaita?

3) Onko sopimusta, joka voi liittyä yhtä hyvin yksityisluonteiseen toimintaan kuin ammattiin tai elinkeinotoimintaan, pidettävä epäselvässä tapauksessa kuluttajasopimuksena?

4) Edeltääkö sopimusta Brysselin yleissopimuksen 13 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla ilmoittelu, jos kuluttajan tuleva sopimuspuoli on jakanut sopimusvaltiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka, mainosesitteitä, joissa mainostetaan sopimuspuolen tuotteita mutta ei tuotetta, jonka kuluttaja myöhemmin ostaa?

5) Onko kyseessä Brysselin yleissopimuksen 13 artiklassa tarkoitettu kuluttajasopimus, jos myyjä tekee puhelimitse kotipaikkavaltiostaan toisessa valtiossa asuvalle ostajalle tarjouksen, jota ei hyväksytä, ja jos ostaja kuitenkin myöhemmin ostaa tarjotun tuotteen kirjallisen tarjouksen perusteella?

6) Onko kuluttaja suorittanut Brysselin yleissopimuksen 13 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut sopimuksen tekemiseksi välttämättömät toimenpiteet kuluttajan kotipaikkavaltiossa myös, jos hän hyväksyy puhelimitse kotipaikkavaltiossaan sopimuspuolen kotipaikkavaltiossa tehdyn tarjouksen?"

15. Pääasian asianosaiset, Itävallan, Saksan, Italian, Portugalin ja Ruotsin hallitukset sekä komissio ovat esittäneet kirjalliset huomautuksensa. Gruber, Italian hallitus ja komissio esittivät 24.6.2004 pidetyssä suullisessa käsittelyssä suulliset huomautuksensa.

Luokittelu kuluttajansuojaa koskevaksi riita-asiaksi

16. Kansallisen tuomioistuimen esittämien kolmen ensimmäisen kysymyksen toisiinsa liittyvät seikat ovat kaikki yleisiä, ja ne voidaan haitatta tutkia yhdessä, vaikka tar-

kastelen niitä hieman eri muodossa kuin missä ne on esitetty.

17. Olennainen kysymys on, onko Gruberin Bay Wankanssa tekemän kaltaista "sekasopimusta" pidettävä Brysselin yleissopimuksessa tarkoitettuna kuluttajasopimuksena.

18. Tältä osin ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa myös tietää, mitä seikkoja arvioinnissa on otettava huomioon, ja onko niiden oltava tavarantoimittajan objektiivisesti havaittavissa.

19. Kuten tulee käymään ilmi, vastaus näihin kysymyksiin on mielestäni suhteellisen yksinkertainen. On kuitenkin hyödyllistä tarkastella ensiksi Brysselin yleissopimuksen kuluttajansuojaa koskevia riita-asioita koskevien määräysten taustaa ja sitä, miten yhteisöjen tuomioistuin on niitä tulkinnut.

Tausta

20. Brysselin yleissopimuksen 13 artiklan alkuperäinen versio koski irtaimen kauppaa, jossa hinta on suoritettava maksuerissä, tai lainaa, joka on nimenomaisesti tarkoitettu irtaimen tavaran kaupan rahoittamiseen ja joka on maksettava takaisin erissä. Siinä ei viitattu muuhun irtaimen tavaran tai palvelun toimittamiseen eikä siihen, että ostaja toimii "muussa kuin sellaisessa tarkoituksessa, jota voidaan pitää hänen ammattiinsa tai elinkeinotoimintaansa liittyvänä".

21. Tämä sanamuoto otettiin sopimukseen vuoden 1978 liittymisestä tehdyllä yleissopimuksella.[3] Schlosserin tekemässä selvityksessä[4] tämän yleissopimuksen laatimisesta selitetään, että tämän kehityksen sai aikaan kasvava huoli kuluttajansuojasta rajat ylittävissä suhteissa. Täten yleissopimuksen II osaston 4 jaksoa "laajennettiin kuluttajasopimuksia koskevan toimivallan alaan ja siinä todettiin samalla myöhempiä tarkoituksia varten, että erityistä suojaa on annettava ainoastaan yksityisessä ominaisuudessa toimiville loppukuluttajille eikä niille, jotka tekevät sopimuksia liiketoimintansa yhteydessä".

22. Kuluttajasopimuksen määritelmän pääasiallinen sisältö otettiin silloisen sopimusvelvoitteisiin ja sopimuksen ulkopuolisiin velvoitteisiin sovellettavasta laista tehdyn

3 — Yleissopimus Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevaan yleissopimukseen sekä sen tulkitsemista Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskevaan pöytäkirjaan, EYVL 1978, L 304, s. 1.

4 — EYVL 1979, C 59, s. 71, s. 117–120, 153–161 kohta.

yleissopimusluonnoksen 5 artiklasta. Luonnoksesta tuli sittemmin — tosin vain sopimusvelvoitteita koskeva — Rooman yleissopimus, johon viitataan Schlosserin selvityksessä. [5]

23. Rooman yleissopimuksen 5 artiklassa kielletään pääasiallisesti sopimuksessa sellainen lainvalinta, joka johtaisi siihen, että kuluttaja menettäisi sen valtion lain säännöksin hänelle annetun suojan, jossa hänen asuinpaikkansa on. Siinä määritellään kuluttajasopimukset pääosin samalla tavoin kuin Brysselin yleissopimuksessa eli sopimuksiksi, "jotka koskevat tavaroiden toimittamista tai palvelujen suorittamista henkilölle, kuluttajalle, sellaiseen tarkoitukseen, jota ei voida pitää hänen elinkeinotoimintaansa liittyvänä".

24. Giuliano-Lagarden kyseisen yleissopimuksen laatimista koskevassa selvityksessä [6] valotetaan käsitettä edelleen seuraavasti:

"Kuluttajasopimusten määritelmä vastaa tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta tehdyn yleissopimuksen 13 artiklaan sisältyvää määritelmää. Sitä on tulkittava sen tarkoituksen valossa, joka on heikomman osapuolen suojaaminen, ja muiden sellaisten kansainvälisten sopimusasiakirjojen mukaisesti, joilla on sama tarkoitus, kuten tuomioita koskeva yleissopimus. Siten — — sääntöä ei sovelleta sopimukseen, jonka on tehnyt elinkeinonharjoittaja, teollisen toiminnan harjoittaja tai ammatinharjoittaja (esimerkiksi lääkäri), joka ostaa tarvikkeita tai hankkii palveluja tätä elinkeinoa tai ammattia varten. Jos tällainen henkilö toimii osittain elinkeinonsa tai ammattinsa piirissä ja osin sen ulkopuolella, tilanne kuuluu 5 artiklan soveltamisalaan vain, jos hän ei pääasiallisesti toimi elinkeinoonsa tai ammattiinsa liittyen. Jos tavaroiden, palvelun tai luoton saaja ei tosiasiallisesti toimi elinkeinoonsa tai ammattiinsa liittyen, mutta toinen osapuoli ei tätä tiedä eikä hänen kaikki olosuhteet huomioon ottaen kohtuudella olisi pitänytkään tietää, tilanne ei kuulu 5 artiklan soveltamisalaan. Näin ollen jos tavaroiden tai palvelujen saaja esiintyy ammatinharjoittajana esimerkiksi tilaamalla tavaroita, joita hyvinkin voidaan käyttää hänen elinkeinossaan tai ammatissaan, käyttäen liikkeensä kirjepaperia, toisen osapuolen vilpitöntä mieltä suojataan, eikä tapaus kuulu 5 artiklan soveltamisalaan."

25. Yhteisöjen tuomioistuin on tarkastellut Brysselin yleissopimuksen 13 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen sisältämää kuluttajansuojaa koskevan riita-asian käsitettä erityi-

5 — EYVL 1980, L 266, s. 1; ks. Schlosserin selvitys, 155 kohta.
6 — EYVL 1980, C 282, s. 1, sivulla 23.

sesti asioissa Shearson Lehmann Hutton [7] ja Benincasa. [8]

26. Yhteisöjen tuomioistuin esitti asiassa Shearson Lehmann Hutton, että näiden määräysten tarkoitus perustuu "tarpeeseen suojata kuluttajaa, joka on taloudellisesti heikompi sopimuspuoli ja jolla on vähemmän kokemusta oikeudellisista asioista kuin vastapuolella, joten kuluttajan mahdollisuutta nostaa kanne ei saa estää se, että hänen olisi pakko tehdä se sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, jossa vastapuolella on kotipaikka". [9]

27. Yhteisöjen tuomioistuin esitti kuitenkin syitä, joiden vuoksi termiä kuluttaja ei pidä tulkita liian laajasti tässä yhteydessä: kysymyksessä oleva tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sääntö on poikkeus 2 artiklan yleissäännöstä; lukuun ottamatta tällaisia nimenomaisia poikkeuksia yleissopimuksessa suhtaudutaan kielteisesti toimivallan antamiseen kantajan kotipaikan tuomioistuimille ja tavoiteltu suoja edellyttää, että poikkeusta ei pidä laajentaa henkilöihin, joiden suojaaminen ei ole perusteltua. [10] Ilmaus koskee siis ainoastaan "yksityistä loppukuluttajaa, joka ei harjoita elinkeinoa eikä ammattitoimintaa". [11]

28. Asiassa Benincasa yhteisöjen tuomioistuin vahvisti tämän näkökannan ja täsmensi, että "on otettava huomioon tämän henkilön asema määrätyssä sopimussuhteessa sopimuksen luonteen ja tavoitteen yhteydessä eikä tämän henkilön subjektiivista tilannetta. — — henkilöä voidaan pitää tiettyjen toimien yhteydessä kuluttajana ja toisten toimien yhteydessä taloudellisena toimijana. — — vain sellaisiin sopimuksiin, jotka on tehty henkilön omien yksityisten kulutustarpeiden tyydyttämiseksi, sovelletaan kuluttajaa taloudellisesti heikompana osapuolena suojaavia määräyksiä. Näillä määräyksillä tavoiteltu yksityisen oikeussubjektin suojaaminen ei ole perusteltua sellaisia sopimuksia koskevissa tapauksissa, joiden tavoitteena on ammattitoiminta — —". [12]

Huomautukset

29. Edellä esitettyjen seikkojen perusteella kaikki asiassa huomautuksensa esittäneet katsovat, että 13 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen soveltaminen ei ole poissuljettua "sekasopimusten" tapauksessa. Vallitsee myös yleinen yksimielisyys siitä, että tällaisen sopimuksen luonne on ratkaistava sen hallitsevan osatekijän nojalla. Näkökannat eroavat kuitenkin siltä osin, mitkä ovat ne olosuhteet, joissa sopimuksen kuluttaja-

7 — Asia C-89/91, tuomio 19.1.1993, Kok. 1993, s. I-139.
8 — Asia C-269/95, tuomio 3.7.1997, Kok. 1997, s. I-3767.
9 — Tuomion 18 kohta.
10 — Tuomion 16, 17 ja 19 kohta.
11 — Tuomion 22 kohta.
12 — Tuomion 16 ja 17 kohta.

aspekteja on pidettävä tässä tarkoituksessa hallitsevina. Laajasti ottaen nämä näkökannat voidaan jakaa kahteen ryhmään.

30. Ensimmäisen näkökannan mukaan erityisesti epäselvissä tapauksissa sopimus pitäisi luokitella kuluttajasopimukseksi kuluttajansuojan intressissä. Poikkeuksen tarkoituksena on suojata kuluttajaa, jota pidetään taloudellisesti heikompana sopimuspuolena ja jolla on vähemmän kokemusta oikeudellisista asioista kuin vastapuolella, siten, että hänen ei edellytetä nostavan kannetta toisen sopimusvaltion tuomioistuimessa. Keneltäkään tällaisessa asemassa olevalta ei pitäisi evätä suojaa.

31. Toinen näkökanta puoltaa 13 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen ankaraa tulkintaa, ja sen mukaan sopimuksen on katsottava kuuluvan asiakkaan elinkeinon tai ammattitoiminnan piiriin, jos siitä vallitsee pienintäkin epäselvyyttä, koska kyseiset määräykset merkitsevät poikkeusta 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta velvoitteen täyttämispaikan tuomioistuimen toimivallasta, joka itsessään on poikkeus 2 artiklan yleissäännöstä, jonka mukaan vastaajan kotipaikan tuomioistuin on toimivaltainen (actor sequitur forum rei). Kantajan kotipaikan tuomioistuinten hyväksi tehtynä poikkeuksena, jollaisiin yleissopimuksessa yleensä suhtaudutaan kielteisesti, se on erityisen poikkeuksellinen. Yhteisöjen tuomioistuin on useaan otteeseen todennut, että tällaisia poikkeuksia on tulkittava ankarasti, ja se on todennut näin erityisesti suhteessa 13 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin.

32. Huomioon otettavien seikkojen osalta vallitsee hyvin erilaisia näkökantoja. Joissakin huomautuksissa katsotaan, että määräävänä tekijänä on pidettävä sitä prosenttiosuutta hankituista tavaroista, jota tosiasiallisesti käytetään tai jotka on tarkoitettu kuhunkin tarkoitukseen, kun taas toisissa viitataan niihin vaikeuksiin, joita väistämättä liittyy puhtaasti määrällisiin seikkoihin turvautumiseen. Gruber toteaa, että ratkaisevana tulisi pitää asiakkaan tarkoitusta mutta että yrityksen, jonka mainonta kohdistuu yksityistalouksiin, on joka tapauksessa oletettava käyvän kauppaa kuluttajien kanssa. Toiset puhuvat sen puolesta, että olisi tarkasteltava itse sopimuksen sanamuotoa tai joukkoa muita objektiivisia tekijöitä — kuten sitä, että asiakas käyttää liikkeensä kirjepaperia, tavaroiden tai palvelujen luonnetta ja niiden yhteyttä asiakkaan liikeyritykseen, tilattujen tavaroiden määrää tai tunnettua sosio-ekonomista kontekstia — jotka voivat olla osoituksena todennäköisestä yhteydestä asiakkaan elinkeino- tai ammattitoimintaan. Italian, Portugalin ja Ruotsin hallitukset katsovat, että tavaran tai palvelun toimittajan tiedon tasolla ei ole merkitystä, kun taas kaikki muut huomautuksensa esittäneet tahot pitävät sitä merkityksellisenä.

Arviointi

33. Kuten olen todennut, olennainen kysymys on, onko Gruberin Bay Wan kanssa tekemän kaltaista "sekasopimusta" pidettävä yleissopimuksessa tarkoitettuna kuluttajaso-

pimuksena. Tässä yhteydessä on pidettävä mielessä kolme perustavanlaatuista seikkaa.

34. Ensiksikin luokiteltavana on sopimus, ei asiakas. Ei ole olemassa kuluttajan tai ei-kuluttajan henkilöllistä asemaa — merkitystä on sillä, missä ominaisuudessa asiakas toimi tehdessään tietyn sopimuksen. Tämä seuraa 13 artiklan sanamuodosta, ja yhteisöjen tuomioistuin on korostanut tätä erityisesti asiassa Benincasa.

35. Toiseksi sopimus on luokiteltava kokonaisuudessaan eikä sitä voida jakaa osiin. Tässä yhteydessä ei itse asiassa ole olemassa "sekasopimuksia", on vain kuluttajasopimuksia ja muita sopimuksia. Tämä seuraa jälleen 13 artiklan sanamuodosta ja myös yhdestä Brysselin yleissopimuksen päätavoitteesta: sen välttämisestä, että usea tuomioistuin olisi toimivaltainen yhden ja saman sopimuksen osalta. [13] Olisi absurdia ja itse yleissopimuksen tarkoituksen vastaista, jos yksi tuomioistuin olisi toimivaltainen riidassa, joka koskee osaa sopimuksen arvosta, ja toinen tuomioistuin olisi toimivaltainen jäljelle jäävän osan osalta. Nyt kysymyksessä olevan kaltaisen sopimuksen on tämän vuoksi kuuluttava joko 5 artiklan 1 kohdan tai 13 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen alaan.

13 — Ks. esimerkiksi asia C-96/00, Gabriel, tuomio 11.7.2002, Kok. 2002, s. I-6367, 57 kohta; asia C-437/00, Pugliese, tuomio 10.4.2003, Kok. 2003, s. I-3573, 16 kohta ja asia C-18/02, DFDS Torline, tuomio 5.2.2004, Kok. 2004, s. I-1417, 26 kohta.

36. Kolmas ja tärkein seikka on, että 13 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen tavoite on tehdä yksityiselle kuluttajalle — joka yksittäisen sopimuksen yhteydessä on yleensä hänelle tavaraa tai palveluja toimittanutta heikommassa asemassa sekä taloudellisesti että liiketoimintaan ja oikeudellisiin asioihin liittyvän kokemuksensa ja resurssien osalta — helpommaksi kanteen nostaminen tätä tavaran tai palvelun toimittajaa vastaan. Tämä on selvää sekä Giuliano-Lagarden selvityksen että yhteisöjen tuomioistuimen 13 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja koskevan oikeuskäytännön perusteella. Juuri tämä seikka mielestäni osoittaa, mikä näkökanta on omaksuttava käsiteltävänä olevan kaltaisten sopimusten suhteen.

37. Kuluttajille annetaan erityistä ja poikkeuksellista suojaa sillä perusteella, että kun he tekevät sopimuksen tässä ominaisuudessa, he ovat heikommassa asemassa kuin tavaran tai palvelun toimittaja, joka toimii elinkeinossaan tai ammatissaan.

38. Vaikka selvästi onkin sopimuksia, joiden kohdalla todellisuus on toisenlainen, yleissopimuksessa ei edellytetä, että kussakin yksittäistapauksessa vahvistettaisiin, että kuluttajan asema on suhteellisesti heikko, vaan oikeusvarmuuden intressissä siinä katsotaan, että jokainen, joka ei hanki tavaroita tai palveluja elinkeinoonsa tai ammattitoimintaansa liittyen, on tavaran tai palvelun toimittajaa heikommassa asemassa.

39. Tämän vuoksi käänteisesti on katsottava, että henkilö, joka hankkii tällaisia tarvikkeita elinkeino- tai ammattitoimintansa yhteydessä, on tavaran tai palvelun toimittajan kanssa yhdenvertaisessa asemassa ja hän ei ole oikeutettu samaan poikkeukselliseen suojaan.

40. Kun sopimus palvelee samanaikaisesti yksityisiä tarkoituksia ja elinkeino- tai ammattitoiminnan tarkoituksia, saattaa olla mahdollista määrittää, missä suhteessa sopimus koskee kutakin luokkaa. Ei kuitenkaan ole mahdollista katsoa, että kuluttaja olisi tässä tai missään muussakaan suhteessa yhden ja saman sopimuksen osalta sekä heikommassa että yhdenvertaisessa asemassa kuin tavaran tai palvelun toimittaja.

41. Siltä osin kuin sopimus tehdään asiakkaan elinkeino- tai ammattitoimintaan liittyvässä tarkoituksessa, hänen on katsottava olevan tavaran tai palvelun toimittajan kanssa yhdenvertaisessa asemassa. Tätä yhdenvertaista asemaa — asiakkaan liiketoimintaan ja oikeudellisiin asioihin liittyvä kokemus sekä resurssit, jotka hänellä katsotaan olevan suhteessa tavaran tai palvelun toimittajan vastaaviin — ei voi horjuttaa se, että sopimus palvelee myös yksityisiä tarkoituksia. Näin on oltava siitä riippumatta, mikä näiden kahden tarkoituksen suhteellinen merkitys on, kunhan ne molemmat ovat merkityksellisiä.

42. Näin ollen henkilö, joka tekee sopimuksen, jonka tarkoitus osittain liittyy ja osittain ei liity hänen elinkeino- tai ammattitoimintaansa, ei voi olla sellaisessa asemassa, että hän voisi vedota Brysselin yleissopimuksen 13 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa taattuun poikkeukselliseen suojaan, ellei elinkeino- tai ammattitoimintaan liittyvä tarkoitus ole vähäinen.

43. Ei ole pelkästään niin, että tätä päätelmää tukevat Schlosserin ja Giuliano-Lagarden selvityksissä esitetyt periaatteelliset näkökohdat ja että sen puolesta puhuu kysymyksessä olevan suojan taustalla oleva logiikka. Se seuraa myös yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä sillä tavoin, että näitä määräyksiä, poikkeuksena yleissäännöstä ja erityisesti poikkeuksena, jossa annetaan toimivalta kantajan kotipaikan tuomioistuimelle, on tulkittava ankarasti ja niitä ei pidä ulottaa henkilöihin, joiden suojaaminen ei ole perusteltua.

44. Kansallinen tuomioistuin kysyy myös, onko ja missä määrin tavaran tai palvelun toimittajan voitava objektiivisesti havaita, missä laajuudessa sopimus palvelee asiakkaan yksityisiä tai elinkeino- tai ammattitoimintaan liittyviä tarkoituksia.

45. Sen näkökannan valossa, johon edellä olen päätynyt, tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, on erimielisyyden vallitessa ratkaistava, palveleeko sopimus mitenkään merkittävällä tavalla asiakkaan elinkeino- tai ammattitoimintaa.

46. Tämä on ratkaistava todisteiden perusteella, ja yhdyn useissa yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyissä huomautuksissa esitettyyn kantaan, jonka mukaan kontekstilla kokonaisuudessaan on merkitystä.

47. Jos todisteiden perusteella tehdään päätelmä, että sopimus palveli merkittävällä tavalla asiakkaan elinkeino- tai ammattitoimintaan liittyvää tarkoitusta, 13 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja ei voida soveltaa ja merkitystä ei ole sillä, oliko kyseinen tarkoitus tavaran tai palvelun toimittajan objektiivisesti havaittavissa vai ei.

48. Jos tehdään päätelmä, että ei ollut olemassa merkittävää elinkeino- tai ammattitoimintaan liittyvää tarkoitusta, sopimus on luokiteltava kuluttajasopimukseksi. Tällöin ilmenee vaikeuksia vain, jos tavaran tai palvelun toimittajalla tästä päätelmästä huolimatta kuitenkin oli perusteltu syy asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella päätellä, että sopimuksen tarkoitus liittyi asiakkaan elinkeino- tai ammattitoimintaan.

49. Tällaisessa tilanteessa kuluttajalta ei mielestäni voida evätä yleissopimuksen 13 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen tarjoamaa suojaa, ellei hän ole menetellyt tavalla, joka johti siihen ilmeiseen päätelmään, että hän toimi elinkeino- tai ammattitoiminnassaan, jolloin voidaan katsoa hänen esiintyneen siten, että hän teki sopimuksen liiketoimintansa yhteydessä.

50. Vaikka kuluttajasopimusta koskevia määräyksiä ei pidä tulkita siten, että niiden tarjoama suoja ulotetaan henkilöihin, joiden suojaaminen ei ole perusteltua, niitä ei myöskään pidä tulkita siten, että suoja evätään niiltä, joille se on tarkoitettu. Tämä suoja on kiistatta tarkoitettu jokaiselle, joka tekee sopimuksen yksinomaan tai lähes yksinomaan tarkoituksissa, joiden ei voida katsoa liittyvän hänen elinkeinoonsa tai ammattiinsa. Kysymyksessä olevan tarkoituksen merkitystä korostaa EY 153 artikla, jolla on sama kuluttajansuojan korkean tason varmistamisen yleistavoite.

51. Jos kuluttaja kuitenkin esiintyy elinkeinon- tai ammatinharjoittajan ominaisuudessa — esimerkiksi käyttää kirjeenvaihdossaan liikkeensä kirjepaperia, toimituttaa tavarat liikepaikkaansa tai mainitsee ALV:n palautusmahdollisuuden — ja hänelle tavaran tai palvelun toimittanut on vilpittömässä mielessä tietämätön mistään syistä, joiden vuoksi tulisi olettaa toisin, voidaan oikeutetusti katsoa, että kuluttaja on luopunut oikeudestaan kyseiseen suojaan, kuten Giuliano-Lagarden selvityksessä todetaan.

52. Edellä esitettyjen seikkojen valossa näyttää todennäköiseltä, että Gruberin ja Bay Wan välistä sopimusta ei voida luokitella yleissopimuksessa tarkoitetuksi kuluttajasopimukseksi, minkä vuoksi muut ennakkoratkaisukysymykset, joilla on merkitystä ainoastaan siinä tapauksessa, että näin voitaisiin

tehdä, eivät tule esille. Tämä arviointi on kuitenkin kansallisen tuomioistuimen tehtävä, minkä vuoksi tarkastelen näitä kysymyksiä kaikesta huolimatta.

Edeltävä ilmoittelu siinä valtiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka

53. Kansallisen tuomioistuimen kolmas kysymys johtuu siitä tosiseikasta, että vaikka Bay Wan toiminta tuli Gruberin tietoon hänelle Itävaltaan lähetetyn mainosmateriaalin perusteella, kyseisessä materiaalissa ei lainkaan mainittu tiiliä, jotka hän halusi ostaa ja tosiasiallisesti ostikin. Kuuluuko tämä tilanne sellaisen sopimuksen käsitteen alaan, jota on "edeltänyt — — ilmoittelu"?

54. Schlosserin selvityksessä viitataan Giuliano-Lagarden selvitykseen siltä osin, mitä tarkemmin ottaen tarkoitetaan ilmoittelulla siinä valtiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka.

55. Viimeksi mainitussa selvityksessä todetaan, että edellytys [14] "liittyy tilanteisiin, joissa elinkeinonharjoittaja on ryhtynyt toimenpiteisiin markkinoidakseen tavaroitaan tai palvelujaan siinä maassa, jossa kuluttaja asuu. Sen tarkoitus on kattaa muun muassa postimyynti ja ovelta ovelle -myynti. Näin ollen elinkeinonharjoittajan on tullut suorittaa tiettyjä toimenpiteitä, kuten ilmoittelua lehdistössä, radiossa tai televisiossa taikka elokuvissa tai erityisesti tähän maahan suunnatuissa esitteissä, tai hänen on tullut tehdä kaupantekotarjous yksilöllisesti välittäjän kautta tai kotikäynnillä — —". [15]

56. Saksan Bundesgerichtshof on kahdessa tapauksessa kysynyt yhteisöjen tuomioistuimelta, edellytetäänkö määräyksessä, että ilmoittelun ja sopimuksen tekemisen välillä on yhteys, [16] mutta yhteisöjen tuomioistuin katsoi kummassakin tapauksessa, että Brysselin yleissopimuksen 13 artiklan 3 kohdan a alakohta ei ollut muista syistä sovellettavissa, eikä tutkinut tätä näkökohtaa.

57. Asiassa Shearson Lehmann Hutton julkisasiamies Darmon esitti kuitenkin näkemyksen, että ilmoittelun ja sopimuksen tekemisen välillä ei ole tarpeen osoittaa olleen syy-yhteyttä. [17] Hän huomautti, että yleissopimuksessa ei edellytetä, että kuluttaja näyttää toteen, että ilmoittelu tosiasiallisesti vaikutti häneen tai että ilmoittelun ja sopimuksen tekemisen välillä oli syy-yhteys, mikä joka tapauksessa on yleensä edellytys, joka on mahdoton täyttää. Lisäksi tällainen lähestymistapa olisi vastoin kuluttajansuojan tavoitetta, jonka rajoitusten on perustuttava

14 — Rooman sopimuksen 5 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta.

15 — Edellä alaviitteessä 6 mainitun selvityksen s. 24.

16 — Edellä alaviitteessä 7 mainittu asia Shearson Lehmann Hutton, 2 kysymys; asia C-318/93, Brenner ja Noller, tuomio 15.9.1994, Kok. 1994, s. I-4275, 3 kysymys.

17 — Ks. erityisesti ratkaisuehdotuksen 81–85 kohta ja ehdotetun vaihtoehtoisen ratkaisun osalta 113 kohdan 2 kohta.

itse yleissopimuksen sanamuotoon. Ainoa ajateltavissa oleva rajoitus perustuu terveeseen järkeen: ilmoittelu ei voi olla tapahtunut liian kauan ennen sopimuksen tekemistä, minkä arviointi on kansallisen tuomioistuimen tehtävä. Näin ollen julkisasiamies katsoi, että 13 artiklan 3 kohdan a alakohdassa "asetetaan sen laatuinen kiistämätön olettama, että ilmoittelun tapahtumisen ja sopimuksen tekemisen välillä on yhteys silloin, kun ensiksi mainittu edeltää jälkimmäistä".

58. Huomautuksensa esittäneistä osapuolista ainoastaan Portugalin hallitus katsoo, että on välttämätöntä, että niiden tavaroiden tai palvelujen, joita on mainostettu, ja niiden, jotka on hankittu, välillä on oltava yhteys, jotta kuluttajansuojaa koskevia määräyksiä voidaan soveltaa. Muut ovat pääosin yhtä mieltä siitä, että on riittävää, että kuluttaja on vastaanottanut mainosmateriaalia ja tämän jälkeen hankkinut tavaroita tai palveluja ilmoittajalta, riippumatta niiden täsmällisestä luonteesta. Myös Portugalin hallitus myöntää, että niiden tarvikkeiden, joita on mainostettu, ja niiden, jotka on hankittu, ei tarvitse välttämättä olla täysin identtisiä, kunhan ne ovat samankaltaisia tai kuuluvat samaan toimialaan.

59. Etenkin komissio kiinnittää huomiota erityisen syy-yhteyden osoittamiseen liittyvän vaikeuden lisäksi riskiin siitä, että tavaran tai palvelun toimittajat muotoilevat ilmoittelunsa sillä tavoin, että 13 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen soveltaminen suljetaan tosiasiallisesti pois ja näin kierretään yleissopimuksen tavoite.

60. Voin vain yhtyä näkemykseen, jonka julkisasiamies Darmon esitti asiassa Shearson Lehmann Huttonja jota puolletaan useimmissa yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyissä huomautuksissa. Kuten on todettu, yleissopimuksessa puhutaan vain siitä, että sopimusta on "edeltänyt ilmoittelu", eikä siitä, että sen on "saanut aikaan" ilmoittelu.

61. Tilanne, johon 13 artiklan 3 kohdan a alakohdassa viitataan, koskee pääasiallisesti tarkoituksellisesti rajat ylittävää ilmoittelua. Sopimusvaltiossa olevan elinkeinonharjoittajan, joka mainostaa tavaroitaan tai palvelujaan jossakin toisessa sopimusvaltiossa oleville yksityisille, pitäisi olla tietoinen siitä, että kaikki syntyvät sopimukset ovat yleissopimuksessa tarkoitettuja kuluttajasopimuksia, jos muut asianmukaiset edellytykset täyttyvät. Lähestymistapa, joka edellyttää, että osoitetaan ilmoittelun ja tosiasiassa hankittujen tavaroiden tai palvelujen välillä olevan erityinen yhteys, ei voi täyttää oikeusvarmuuden kriteeriä.

62. Lisäksi kaupallisen ilmoittelun tarkoitus vain harvoin, jos koskaan, rajoittuu tiettyjen seikkojen mainostamiseen muun liiketoiminnan poissulkien. Päinvastoin tarkoitus on yleensä se, että ilmoittaja ja tämän liiketoiminnan laajuus tehdään mahdollisimman laajalti tunnetuksi ja että tehdään mahdollisimman paljon kauppaa mahdollisimman monilla myyntialoilla. Käänteisesti tilanne on usein se, että mainosmateriaalin vastaanottaja, jota ilmoittajan liiketoiminnan yleinen luonne kiinnostaa, perehtyy siihen edelleen ja saattaa hankkia tavaroita ja palveluja, joita

kyseisessä materiaalissa ei nimenomaisesti mainita.

63. Näin ollen sopimuksen tekemistä on katsottava edeltäneen ilmoittelu siinä valtiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka, Brysselin yleissopimuksen 13 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla, kun tavaran tai palvelun toimittaja ennalta ilmoitti tavaroista tai palveluista kyseisessä valtiossa, vaikka hän ei maininnutkaan kuluttajan hankkimia nimenomaisia tuotteita.

Kuluttajalle osoitettu erityinen tarjous

64. Kansallisen tuomioistuimen viides kysymys koskee 13 artiklan 3 kohdan a alakohdan vaihtoehtoista edellytystä eli sitä tilannetta, että sopimusta on edeltänyt kuluttajalle osoitettu erityinen tarjous siinä valtiossa, jossa hänellä on kotipaikka. Kattaako tämä käsite tilanteen, jossa tavaran tai palvelun toimittaja tekee puhelimitse tarjouksen kuluttajalle siinä valtiossa, jossa tällä on kotipaikka, ja tätä tarjousta seuraa kuluttajalle siinä valtiossa, jossa tavaran tai palvelun toimittajalla on kotipaikka, tehty kirjallinen tarjous, ja kuluttaja hyväksyy tämän viimeksi mainitun?

65. Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyissä huomautuksissa pääasiallisesti hyväksytään se, että tämä edellytys täyttyy kuvatuissa olosuhteissa, vaikka Portugalin hallitus korostaakin, että kyseisten kahden tarjouksen on koskettava samaa tuotetta. Komissio huomauttaa, että myös tässä yhteydessä edellytetään pelkästään, että sopimusta edeltää kuluttajalle siinä valtiossa, jossa hänellä on kotipaikka, osoitettu erityinen tarjous, eikä sitä, että sopimuksen pitäisi perustua tähän tarjoukseen.

66. Yhdyn jälleen esitettyyn näkökantaan. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei voida katsoa, että Gruberille Saksassa tehty kirjallinen tarjous olisi osoitettu hänelle siinä valtiossa, jossa hänellä on kotipaikka, eli Itävallassa. Hän oli kuitenkin ollessaan Itävallassa aiemmin vastaanottanut suullisen tarjouksen, joka selvästi täyttää 13 artiklan 3 kohdan a alakohdan määritelmän edellytykset. Tämä tarjous edelsi sopimuksen tekemistä.

67. On ehkä kuitenkin tarpeen tehdä ero "erityisen tarjouksen" ja "ilmoittelun" välillä. Viimeksi mainittu on jo luonteensa vuoksi yleistä, ensiksi mainittu nimenomaisesti määritelty erityiseksi. Näin ollen vaikka ei ole tarpeen, että mainosmateriaali koskee samoja tavaroita tai palveluja kuin ne, jotka myöhemmin hankitaan, näyttää olevan tarpeen, että tavaroiden, jotka esitetään erityisessä tarjouksessa, ja tavaroiden, jotka hankitaan, on oltava huomattavan samanlaisia. Näin ollen, jos Gruberille puhelimitse

tehty tarjous olisi koskenut tiiliä, ja kirjallinen tarjous sekä sitä seurannut osto olisivat koskeneet kattopalkkeja, "erityisen tarjouksen" edellytys ei olisi täyttynyt.

68. Näkemykseni on siis, että kun kuluttaja vastaanottaa siinä valtiossa, jossa hänellä on kotipaikka, erityisen tarjouksen puhelimitse toisessa valtiossa toimivalta tavaran tai palvelun toimittajalta ja tämän jälkeen hankkii tältä toimittajalta tällä tavoin tarjotut tavarat tai palvelut, on katsottava, että sopimuksen tekemistä on edeltänyt Brysselin yleissopimuksen 13 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettu erityinen tarjous, silloinkin, kun sen tosiasialliset ehdot perustuvat myöhempään tarjoukseen, jota ei ole vastaanotettu siinä valtiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka.

Sopimuksen tekemistä varten välttämättömät toimenpiteet

69. Kansallisen tuomioistuimen viimeinen kysymys koskee sitä, onko kuluttaja suorittanut yleissopimuksen 13 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut sopimuksen tekemiseksi välttämättömät toimenpiteet, jos hänelle tehdään tarjous tavaran tai palvelun toimittajan valtiossa ja hän hyväksyy tämän tarjouksen puhelimitse kotipaikkavaltiossaan.

70. Määräyksen sanamuodon perusteella näyttää selvältä, että kysymykseen on vastattava myöntävästi — mitä itse asiassa kaikki tältä osin huomautuksensa esittäneet osapuolet ehdottavat — ja tätä näkemystä tukevat Schlosserin ja Giuliano-Lagarden selvitykset.

71. Schlosserin selvityksessä todetaan, että "uusissa määräyksissä seurataan jälleen kerran sopimusvelvoitteisiin ja sopimussuhteen ulkopuolisiin velvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen alustavaa luonnosta. Molempien edellytysten, joita 13 artiklan ensimmäisen kappaleen 3 kohdassa tarkoitetaan — tarjous tai ilmoittelu siinä valtiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka, ja kuluttajan siinä valtiossa suorittamat sopimuksen tekemistä varten välttämättömät toimenpiteet — on täytyttävä". [18]

72. Giuliano-Lagarden selvityksessä todetaan, että sanat "suorittaa välttämättömät toimenpiteet" otettiin käyttöön "nimenomaisesti, jotta vältettäisiin klassinen ongelma sopimuksen tekopaikan määrittämisestä. Tämä on erityisen arkaluonteinen asia tilanteissa, joihin viitataan, koska siihen sisältyvät kansainväliset sopimukset, jotka tavallisesti tehdään kirjeitse. Sana 'toimenpiteet' sisältää muun muassa kirjoittamisen tai minkä tahansa toiminnan, johon ryhdytään tarjouksen tai ilmoituksen jälkeen". [19]

18 — Edellä alaviitteessä 4 mainitun selvityksen s. 118.
19 — s. 24.

73. Näin ollen paikalla, jossa tarjous tehdään, ei ole merkitystä, kunhan olemassa on tarjous (tai ilmoitus), jonka kuluttaja vastaanottaa siinä valtiossa, jossa hänellä on kotipaikka. Merkitystä on sillä, suorittaako kuluttaja sopimuksen tekemistä varten välttämättömät toimenpiteet siinä valtiossa, jossa hänellä on kotipaikka. Merkitystä ei ole myöskään sillä, mitä tiedonvälitystapaa sopimuksen tekemiseen on käytetty.

74. On selvää, että kun kuluttaja soittaa kotoaan hyväksyäkseen tarjouksen puhelimitse, tämä toimenpide on sopimuksen tekemistä varten välttämätön. Toisaalta, vaikka tavaran tai palvelun toimittajan valtiossa olisikin käyty aiemmin keskusteluja tai neuvotteluja, joissa muokataan sopimuksen ehtoja, nämä toimenpiteet suorittaa pikemminkin tavaran tai palvelun toimittaja kuin kuluttaja ja ne todennäköisesti joka tapauksessa edeltävät sopimuksen tekemistä.

75. Näin ollen kuluttaja suorittaa 13 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut sopimuksen tekemistä varten välttämättömät toimenpiteet siinä valtiossa, jossa hänellä on kotipaikka, kun hän tästä valtiosta käsin ilmoittaa hyväksyvänsä tarjouksen, riippumatta siitä, missä paikassa tarjous tehtiin ja mitä tiedonvälitystapaa on käytetty.

Ratkaisuehdotus

76. Katson siis, että yhteisöjen tuomioistuimen olisi annettava Oberster Gerichtshofin esittämiin kysymyksiin seuraavanlaiset vastaukset:

1) Henkilö, joka tekee sopimuksen tarkoituksessa, joka osittain liittyy ja osittain ei liity hänen liike- tai ammattitoimintaansa, ei voi vedota Brysselin yleissopimuksen 13 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen sisältämään tuomioistuimen toimivaltaa koskevaan sääntöön, ellei liike- tai ammattitoimintaan liittyvä tarkoitus ole vähäinen.

2) Ratkaistaessa sitä, onko henkilö tehnyt sopimuksen tarkoituksessa, jonka voidaan katsoa olevan Brysselin yleissopimuksen 13 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitetulla tavalla hänen elinkeinoonsa tai ammattiinsa liittymätön, ei ole tarpeen ottaa huomioon olosuhteita, jotka toinen sopimuspuoli voi objektiivisesti havaita, ellei kuluttaja itse esiintynyt siten, että hän vaikutti toimivan elinkeinon- tai ammatinharjoittajana ja toinen sopimuspuoli oli vilpittömässä mielessä tietämätön mistään syistä, joiden vuoksi olettaa toisin.

3) On katsottava, että sopimusta edeltää Brysselin yleissopimuksen 13 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetuin tavoin ilmoittelu sinä valtiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka, jos tavaran tai palvelun toimittaja ennalta ilmoitti tavaroista tai palveluista kyseisessä valtiossa, vaikka hän ei maininnutkaan kuluttajan hankkimia nimenomaisia tuotteita.

4) Kun kuluttaja vastaanottaa siinä valtiossa, jossa hänellä on kotipaikka, puhelimitse tarjouksen toisessa valtiossa toimivalta tavaran tai palvelun toimittajalta ja tämän jälkeen hankkii kyseiseltä toimittajalta tällä tavoin tarjotut tavarat tai palvelut, on katsottava, että sopimuksen tekemistä on edeltänyt Brysselin yleissopimuksen 13 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettu erityinen tarjous silloinkin, kun sen tosiasialliset ehdot perustuvat myöhempään tarjoukseen, jota ei ole vastaanotettu siinä valtiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka.

5) Kuluttaja suorittaa Brysselin yleissopimuksen 13 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut sopimuksen tekemistä varten välttämättömät toimenpiteet siinä valtiossa, jossa hänellä on kotipaikka, kun hän tästä valtiosta käsin ilmoittaa hyväksyvänsä tarjouksen, riippumatta siitä, missä paikassa tarjous tehtiin ja mitä tiedonvälitystapaa on käytetty.